

Sygn. akt V KK 163/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Przemysław Kalinowski
SSA del. do SN Dariusz Czajkowski

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej
w sprawie **Z. M.**,
skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i innych,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 4 listopada 2014 r.,
kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 17 grudnia 2013 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego we W.
z dnia 21 marca 2011 r.,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym;**

**2. zarządza zwrot Z. M. opłaty od kasacji w kwocie 750
(siedemset pięćdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 marca 2011 r. Sąd Okręgowy w W., uznał oskarżonego Z. M. za winnego popełnienia jedenastu przestępstw i orzekając kary jednostkowe, wymierzył mu karę łączną 6 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w liczbie 200 stawek dziennych przy określeniu wysokości jednej stawki dziennej na 300 zł.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońców Z. M., adw. S. K. i adw. B. G., wyrokiem z dnia 16 grudnia 2011 r., Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok w punkcie VII części dyspozytywnej, co do występku z art. 276 kk, umarzając w tym zakresie postępowanie karne w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. oraz zmienił orzeczenie Sądu Okręgowego w W. w punkcie XXXI części dyspozytywnej, obniżając obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem i wskazując uprawniony do tego podmiot oraz uchylając obowiązek naprawienia szkody w kwocie 66.420 złotych na rzecz Biura Importowo- Eksportowego „B.” B. W., w pozostałym zakresie kwestionowany wyrok Sądu I instancji został utrzymany w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżył kasacją obrońca z wyboru skazanego Z. M., adwokat B. G. W uwzględnieniu tej skargi, wyrokiem z 17 stycznia 2013 r., sygn. V KK 170/12, Sąd Najwyższy uchylił orzeczenie Sądu Apelacyjnego, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi w postępowaniu odwoławczym.

Po ponownym przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z 21 marca 2011 r. w ten sposób, że wymiar kary łącznej pozbawienia wolności obniżył z 6 do 5 lat, zaś karę grzywny ustalił na 200 stawek dziennych przy wysokości jednej stawki 300 zł, dokonał także zmiany co do podmiotu uprawnionego do uzyskania świadczenia w ramach obowiązku naprawienia szkody oraz uchylił orzeczenie w zakresie takowego obowiązku w odniesieniu do Biura Importowo-Eksportowego „B.” w W. (analogicznie jak w wyroku z 16.12.2011 r.), w pozostałym zakresie utrzymując w mocy zaskarżony wyrok Sądu I instancji.

Kasację od prawomocnego orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego Z. M., adwokat B. G.. zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. „rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest art.6 k.p.k. i art.77 k.p.k. w zw. z art. 117 § 1 i 2 k.p.k. oraz art.450 § 3 k.p.k., poprzez niezawiadomienie drugiego obrońcy oskarżonego Z. M. – adw. S. K. o terminie rozpoznania środka odwoławczego dnia 17.12.2013 r. i rozpoznanie apelacji

pod jego nieobecność, przez co odebrano oskarżonemu prawo do korzystania z pomocy obrońcy we wszystkich stadiach postępowania karnego;

2. rażąco naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 170 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków D. W. i O. A. na okoliczność tego, kto był faktycznym decydem w spółce S. Co. Ltd sp. z o.o., które to zeznania mogłyby stanowić istotny dowód niewinności oskarżonego również z uwagi na treść zeznań świadka J. R., złożonych przed Sądem Apelacyjnym na rozprawie dnia 17.12.2013 r., który to świadek wskazał, że D. W. był osobą faktycznie zarządzającą w spółce S.;

3. rażąco naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 167 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., poprzez nieprzeprowadzenie z urzędu dowodu z zeznań świadka D. W., które to zeznania mogłyby stanowić istotny dowód niewinności oskarżonego również z uwagi na treść zeznań świadka J. R. złożonych przed Sądem Apelacyjnym na rozprawie dnia 17.12.2013 r., który to świadek wskazał, że D. W. był osobą faktycznie zarządzającą w spółce J.”

Wskazując na powyższe zarzuty, obrońca wniósł „o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w punkcie II, III i utrzymanego nim w mocy orzeczenia Sądu I instancji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W. jako Sądowi I instancji”.

Prokurator Prokuratury Apelacyjnej w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej. Natomiast prokurator Prokuratury Generalnej na rozprawie kasacyjnej, podzielając zarzut pierwszy kasacji obrońcy skazanego, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego Z. M. jest zasadna. Zgodzić się bowiem należy z jego argumentami zawartymi w uzasadnieniu kasacji, że zaskarżony wyrok zapadł z rażąco oraz posiadającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisów prawa karnego procesowego wymienionych w pierwszym zarzucie kasacji, tj. art. 6 k.p.k. i art. 77 k.p.k. w zw. z art. 117 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 450 § 3 k.p.k. Ma rację skarżący, że w sytuacji, gdy Z. M., ustanowił obrońcę w osobie adw. S. K., który brał udział w trakcie całego postępowania przed Sądem Okręgowym, a następnie sporządził apelację i brał

udział w rozprawie apelacyjnej w dniu 16 grudnia 2011 r. podczas pierwszego rozpoznania sprawy przez Sąd Apelacyjny, to niezawiadomienie tego obrońcy o kolejnych terminach rozprawy apelacyjnej przy ponownym rozpoznaniu sprawy, stanowiło rażącą obrazę art. 117 § 1 k.p.k. Przeprowadzenie w takiej sytuacji rozprawy pod nieobecność tego obrońcy naruszało również przepis art. 117 § 2 k.p.k., gdyż zgodnie z art. 450 § 3 k.p.k. w postępowaniu odwoławczym, jedynie należyte zawiadomienie obrońcy o terminie rozprawy, w przypadku jego niestawiennictwa, nie tamuje rozpoznania sprawy. Tym samym zostało naruszone prawo oskarżonego do obrony gwarantujące mu korzystanie z pomocy obrońcy we wszystkich stadiach postępowania karnego. W tym wypadku nie ma znaczenia, iż na tej rozprawie apelacyjnej, po uchyleniu sprawy przez Sąd Najwyższy, brał udział drugi obrońca Z. M., adw. B. G., który również sporządził drugą apelację w imieniu oskarżonego. Należy pamiętać, iż każdy z obrońców ma pełnię praw obrończych i nie jest skrzepowany czynnościami procesowymi drugiego obrońcy.

Odnosząc się natomiast do twierdzeń prokuratora zawartych w pisemnej odpowiedzi na kasację, to należy przypomnieć, że już w dniu 27 kwietnia 2005 r. Z. M. upoważnił adw. S. K. do prowadzenia jego sprawy. Z pełnomocnictwa nie wynika jednoznacznie, czy jest to upoważnienie „do prowadzenia tej sprawy we wszystkich instancjach”, czy też jedynie „przed Sądem Okręgowym”, gdyż znajdują się w nim oba zapisy. Jednakże Sąd Apelacyjny rozpoznając sprawę za pierwszym razem nie miał jakichkolwiek wątpliwości co do umocowania adw. S. K. na tym etapie postępowania odwoławczego jako obrońcy Z. M., skoro powiadomił go o terminie rozprawy w dniu 16 grudnia 2011 r., na którą zresztą obrońca stawiał się i popierał swoją apelację. Niewniesienie kasacji i nieobecność tego obrońcy na rozprawie przez Sądem Najwyższym w sytuacji, gdy kasację wniósł drugi obrońca adw. B. G. w oparciu o odrębnie udzielone mu do tych czynności upoważnienie, nie uprawnia jeszcze do wysnuwania wniosku, iż adw. S. K. przestał być obrońcą Z. M. na etapie postępowania apelacyjnego. Uchylenie wyroku Sądu odwoławczego przez Sąd Najwyższy i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania spowodowało, iż upoważnienie adw. S. K. do obrony Z. M. „odżyło”. Również zachowanie oskarżonego oraz jego obrońcy adw. B. G. na rozprawie apelacyjnej, po uchyleniu sprawy do ponownego rozpoznania, polegające na niezwróceniu Sądowi uwagi na nieobecności drugiego obrońcy, w

sytuacji braku powiadomienia o terminach rozprawy adw. S. K., może być postrzegane jedynie, czy to jako taktyka obrończa, czy też brak lojalności procesowej tego obrońcy wobec Sądu oraz innych uczestników postępowania. Nie można jednak z tej okoliczności wyciągać negatywnych skutków dla oskarżonego.

W ocenie Sądu Najwyższego, uchybienie w postępowaniu odwoławczym wyżej wskazanym przepisom, które uniemożliwiło adw. S. K., drugiemu obrońcy oskarżonego, wystąpienie przez Sądem Apelacyjnym, mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, szczególnie w sytuacji, gdy brak było w sprawie informacji o odwołaniu pełnomocnictwa obrońcy, który wniósł apelację.

Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. ograniczył rozpoznanie kasacji tylko do tego właśnie uchybienia, bowiem jest to wystarczające do wydania merytorycznego orzeczenia, a rozpoznanie w takiej sytuacji pozostałych zarzutów jest przedwczesne. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd odwoławczy przede wszystkim ustali, czy obaj obrońcy są w dalszym ciągu obrońcami z wyboru osk. Z. M., jeżeli tak, to powiadomi ich obu, w sposób prawidłowy, o terminie rozprawy odwoławczej. Sąd powinien mieć również na uwadze, w przypadku ponowienia wniosków o przesłuchanie świadków D. W. i O. A., nie tylko zalecenia Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 17 stycznia 2013 r., ale również treść zeznań świadka J. R. złożonych w dniu 17 grudnia 2013 r. przed Sądem Apelacyjnym.

Zgodnie z treścią art. 527 § 4 k.p.k. wobec uwzględnienia kasacji, nakazano zwrot Z. M. wniesionej przez niego opłaty sądowej w kwocie 750 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.